

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. május 13.
(OR. fr)

9103/19

COAFR 92
CFSP/PESC 356
CSDP/PSDC 230
DEVGEN 98
COHOM 56
COHAFA 42

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 9102/19

Tárgy: Száhel-övezet

– A Tanács következtetései (2019. május 13.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Tanács 2019. május 13-i 3688. ülésén elfogadott, a Száhel-övezetről szóló tanácsi következtetéseket.

A Tanács következtetései a Száhel-övezetről

1. Az Európai Unió (EU) a Száhel-övezet hatóságai és lakossága mellett áll, akik továbbra is a következő különféle jellegű kihívásokkal állnak szemben: i. politikai kihívások, különösen a kormányzás, a jogállamiság és az emberi jogok védelme terén tapasztalt súlyos hiányosságok; ii. biztonsági kihívások a terrorfenyegetettség, a szélsőséges erőszak és a szervezett bűnözés terjedésével, ideértve az emberkereskedelmet is, valamint a természeti erőforrásokra nézve negatív hatásokkal járó éghajlatváltozás, amely hozzájárul a helyi konfliktusok fellángolásához; iii. fejlesztési kihívások, amelyek tartós szegénységgel, jelentős demográfiai növekedéssel és gyenge társadalmi-gazdasági kohézióval járnak együtt; iv. mindezek a tényezők szerepet játszanak abban, hogy egyre bizonytalanabb az élelmiszer-ellátás, nő a migrációs nyomás és romlik a humanitárius helyzet. E körülmények között a régió több országában néhány hónap leforgása alatt ismét jelentős mértékben fellángoltak a helyi közösségek közötti konfliktusok. E kihívások megoldása és a hiányosságok kezelése elsősorban a Száhel-övezet államainak a felelőssége. A nemzetközi közösség pedig támogatja őket ezekben az erőfeszítésekben.

2. A Száhel-övezet stratégiai prioritást jelent mind az EU, mind a tagállamai számára. Erről tanúskodik az EU huszonnyolc tagállama, valamint a Száhel-övezet G5-tagországai külügyminisztereinek és védelmi minisztereinek találkozója a Külügyek Tanácsának 2019. május 14-én tartott ülése alkalmával. A folyamatos politikai párbeszéd, valamint a fejlesztés és a biztonság közötti kapcsolatra összpontosító integrált megközelítés keretében, továbbá a Száhel-övezet biztonságára és fejlesztésére vonatkozó uniós stratégia és az ahhoz kapcsolódó regionális cselekvési terv, illetve a 2015. évi vallettai csúcstalálkozón elfogadott cselekvési terv öt pillére alapján az EU a külső tevékenységekhez rendelkezésre álló összes eszközt felhasználta. Az EU ezzel a Száhel-övezet G5-országainak mindegyikét egyenként támogatja, és támogatást nyújt az együttműködési törekvéseikhez. Az EU és tagállamai a régió legfontosabb partnerei: 2014 és 2020 között 8 milliárd eurót mozgósítottak a nemzeti és regionális programokhoz nyújtott fejlesztési támogatás címén, elsősorban a szükséghelyzeti alap révén. Az EU és tagállamai hozzájárulnak a Száhel-övezet biztonságához is azáltal, hogy nagyon jelentős emberi és anyagi erőforrásokat vetnek be mindenekelőtt a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében indított missziók (EUTM Mali, EUCAP Száhel Mali és EUCAP Száhel Niger), az ENSZ MINUSMA-missziójában való részvétel és a más tagállamok által is támogatott francia Barkhane-művelet révén, valamint számos kétoldalú szerepvállalás keretében.
3. Az EU az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2391. sz. határozatával összhangban megerősíti a Száhel-övezet G5-országai melletti kötelezettségvállalását, és emlékeztet arra a jelentős támogatásra, amelyet a kormányzati struktúrák létrehozásához, a Száhel-övezet G5-országai közös erőinek operatívvá tételéhez, valamint a Száhel-övezet G5-országai által indított, a prioritást jelentő beruházásokra vonatkozó program és az ahhoz kapcsolódó szükséghelyzeti program megvalósításához nyújt a „Globális szövetség a Száhel-övezet rezilienciájáért” elnevezésű kezdeményezés és más donorok támogatásával. Az EU üdvözli, hogy a Száhel-övezet G5-országai közös erői újraindították tevékenységüket, és erőfeszítéseik fokozását szorgalmazza. Egy évvel a Száhellel foglalkozó, 2018. február 23-án Brüsszelben tartott magas szintű konferencia után az EU és tagállamai vállalják, hogy tovább folytatják annak a 147 millió eurós finanszírozás folyósításának a végrehajtását, amelyet a közös erők számára már elkülönítettek.

4. Az EU mindazonáltal komoly aggodalmát fejezi ki a Maliban és Burkina Fasóban egyre fokozódó, erőszakos terrorista cselekmények és a helyi közösségek közötti erőszak miatt. Felszólítja a hatóságokat, hogy indítsák el vagy gyorsítsák fel a megfelelő nyomozásokat – többek között a szexuális és a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos eseteket érintően is – az összes érintett közvetett vagy közvetlen felelősségének megállapítása céljából, ne hagyjanak egyetlen esetet sem büntetlenül, és folyamatosan tájékoztassák a polgárokat az ezzel kapcsolatban elért eredményekről. Az EU felszólítja emellett a kormányokat, hogy oszlassanak fel és szereljenek le minden, a területükön aktív milíciát, és az érintett régiókra vonatkozóan indítsanak a párbeszédet és a megbékélést magában foglaló, ambiciózus politikai folyamatot a – különösen a lakosság és a fegyveres erők között fennálló – társadalmi kohéziós és bizalmi problémák kezelésére. E tekintetben az EU szorgalmazza, hogy a biztonsági és a védelmi erők az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása mellett mutassanak példás magatartást, az e jogok megsértésének minősíthető eseteket pedig kövesse bírósági eljárás. Meg kell előzni a gyermekkatonák toborzását és bevetését, és küzdeni kell e jelenség ellen, valamint gondoskodni kell a gyermekkatonák társadalmi reintegrációjáról. Az EU arra ösztönzi a Száhel-övezet G5-országait és valamennyi tagállamát, hogy – a stabil területek elhanyagolása nélkül – kezeljék prioritásként a legkritikusabb instabil területeket, és integrált módon foglalkozzanak a bizonytalanság kiváltó okaival, hogy elkerülhető legyen az erőszak, és meg lehessen felelni a lakosság, köztük a nők és a fiatalok szükségleteinek és elvárásainak.

5. Az EU kiemeli azoknak a számottevő reformoknak a fontosságát, amelyeket a Száhel-övezet G5-országi kormányainak a fenntartható béke, biztonság és jólét biztosítása érdekében végre kell hajtaniuk. Kulcsfontosságú egyrészt a területek inkluzív kormányzása mind nemzeti, mind helyi szinten, a tényleges decentralizáció, és különösen a közszolgáltatások helyreállítása, ezen belül többek között az oktatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenekelőtt a lányok és a nők számára, az iskolák újranyitása, az igazságszolgáltatás elérhetővé tétele mindenki számára, valamint a korrupció elleni küzdelem és a jó kormányzás. Másrészt a biztonsági ágazat reformjára is szükség van annak érdekében, hogy hatékonyabban lehessen küzdeni a rossz közbiztonság ellen, valamint hogy véget lehessen vetni a civil lakosság sérelmére elkövetett visszaéléseknek. Méltányosabb gazdasági lehetőségeket kell biztosítani, gondoskodni kell a nők és lányok jogainak tiszteletben tartásáról és szerepvállalásuk fokozásáról, a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek védelméről és beilleszkedésük elősegítéséről, valamint az egyenlőség biztosításáról a közszolgáltatásokhoz, többek között a szexuális és a reprodukciós egészséggel összefüggő egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén. Végezetül, az inkluzív és fenntartható gazdasági fejlődés szükségessé teszi a természeti erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítását, az éghajlatváltozásra és az ökológiai változásokra adott megfelelő választ, valamint a vállalkozási kedv és a beruházások szempontjából ösztönzőbb gazdasági környezet kialakítását is. Az EU hangsúlyozza továbbá, hogy a fiataloknak, a nőknek és a civil társadalomnak a békefolyamatokban és többek között a konfliktusmegelőzésben való teljes körű részvétele általánosságban és helyi szinten is nagy jelentőséggel bír. Mindez elengedhetetlen a béke és a fenntartható fejlődés megteremtéséhez a Száhel-övezetben. Az EU ösztönzi a Száhel-övezet G5-országait, hogy valamennyi tevékenységük során érvényesítsék a nemi dimenziót.

6. Az EU felszólítja a Száhel-övezet G5-országait, hogy fokozzák, gyorsítsák fel és mélyítsék el a regionális együttműködés terén tett erőfeszítéseiket, különösen azáltal, hogy biztosítják az állandó titkárság számára a feladata ellátásához szükséges eszközöket, valamint további erőfeszítéseket tesznek a közös erők teljes körű operatívvá tétele és a prioritást jelentő beruházásokra vonatkozó programnak a leghátrányosabb helyzetben lévő területeken történő azonnali megvalósítása érdekében. Újlag hangsúlyozza, hogy a közös erőknek és az abban részt vevő tagállamoknak hatékonyan életbe kell léptetniük az emberi jogokra és a nemzetközi humanitárius jogra vonatkozó megfelelési keretet, továbbá hogy a közös erők támogatására tényleges „rendőri” egységet kell felállítani, annak biztosítása érdekében, hogy hatékony kapcsolat alakuljon ki a közös erők és a nemzeti büntető igazságszolgáltatási rendszerek között. Az EU e tekintetben üdvözlí, hogy január 21-én Niamey-ben második alkalommal is megrendezésre került a Száhel-övezet G5-országainak biztonsága, igazságszolgáltatása és fejlődése közötti kapcsolatok megerősítésével foglalkozó konferencia.
7. Tekintettel a régió romló biztonsági helyzetére, amelyet tovább súlyosbít a szomszédos országok instabilitása, az EU emlékeztet arra, hogy valamennyi szereplőnek – így a Száhel-övezet G5-országaiban a nemzeti kormányoknak, a Száhel-övezet G5-országainak, az ECOWAS-nak és az azzal szomszédos országoknak, az Afrikai Uniónak és az ENSZ-nek – felelőssége, hogy a stabilizációt célzó koherens és globális megközelítés keretében fellépjen annak érdekében, hogy visszaálljon a biztonság és újra beindulhasson a fejlődés. Az EU e tekintetben nagyra értékeli a Száhel-övezet országainak kormányai, valamint a nemzeti és nemzetközi szereplők által végzett munkát, továbbá az ENSZ koordinációs szerepét. Hangsúlyozza, hogy a MINUSMA kulcsfontosságú szerepet játszik a stabilitás, a béke és a megbékélés megteremtésében Maliban, többek között az ország északi és középső részén, az állami erők áthelyezését, valamint a teljes polgári lakosság védelmét támogató misszióin, az alapszolgáltatások visszaállítását támogató misszióin és a lezárandó mali politikai folyamatot támogató jószolgálati misszióin keresztül, továbbá az egyéb biztonsági erőkkel való interakciós képességei, többek között a Száhel-övezet G5-országainak közös erői részére nyújtott támogatása révén. Az EU ennek megfelelően üdvözlí, ha a MINUSMA-nak az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa által júniusban elfogadandó megbízatása tükrözní e célokat.

8. Az EU üdvözli, hogy – többek között a nyomkövetési bizottság tevékenysége révén – Maliban történtek előrelépések a 2015 júniusában aláírt, a békéről és megbékélésről szóló megállapodás végrehajtása terén, ugyanakkor felszólítja az érdekelt feleket, és különösen az új mali kormányt, hogy folytassák és gyors ütemben zárják le a munkát különösen a következők terén: a fegyveres harcokban részt vevők eredményes újrabeilleszkedése a lefegyverzés, leszerelés és reintegráció folyamatán keresztül, a biztonsági ágazat reformja, a decentralizációs folyamat előrevitele, valamint az északi területeket magában foglaló fejlesztési övezet létrehozása. Felszólítja Mali legmagasabb szintű hatóságait, hogy az alkotmánymódosítási folyamatot inkluzív szellemben folytassák, annak érdekében, hogy az új alkotmány a mali társadalom egésze számára elfogadható legyen, továbbá hogy hozzájáruljon a béke újbóli megteremtéséhez az újrakezdett országban. Az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nők, a fiatalok és a civil társadalom teljeskörűen részt vegyenek a megállapodás végrehajtásában.
9. A növekvő bizonytalanság hozzájárul a humanitárius helyzet romlásához. Az erőszak miatti lakóhelyelhagyások tovább súlyosbítják a visszatérő élelmezési és táplálkozási válsággal összefüggő nehézségeket, és még szükségesebbé teszik a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek, elsősorban a gyermekek, a nők és a fogyatékkal élők védelmét. Tekintettel arra, hogy a vészhelyzeti reagáláshoz továbbra sem áll rendelkezésre elegendő finanszírozás, az EU, amely jelentős humanitárius segélyezőként az elmúlt két év során több mint 250 millió euróval támogatta a Száhel-övezet G5-országainak lakosságát, felszólítja a Száhel-övezet G5-országait, hogy fokozzák erőfeszítéseiket arra irányulóan, hogy megelőzzék a további lakóhelyelhagyásokat, valamint hogy biztosítsák a konfliktus és az erőszak által sújtott lakosság számára az alapszolgáltatásokhoz való hozzáférést. Az EU a jövőben is támogatni fogja a lakosságot.

10. Az EU továbbra is prioritásként tekint a Száhel-övezetre, továbbá a megfelelő kezdeményezések elindítására, figyelemmel kísérve partnerei szerepvállalását és a fellépések hatékonyságát. Az EU emlékeztet arra, hogy elkötelezte magát amellett, hogy támogassa az államiság és az alapszolgáltatások helyreállítását, a peremterületek stabilizációját, a tiltott kereskedelem elleni küzdelmet (például a GAR-SI SAHEL projekt keretében), valamint a párbeszédre és a megbékélésre irányuló valamennyi kezdeményezést. Az EU ezenkívül kész továbbra is támogatni a Száhel-övezet G5-országi biztonsági és védelmi erőinek szükséges reformját, azok kapacitásainak a helyi stratégiákon alapuló további fejlesztését, valamint ezen erők áthelyezését, különösen a Maliban és Nigerben már folyamatban lévő KBVP-missziók támogatásával, ez utóbbiak megbízatásával összhangban. Hangsúlyozza emellett, hogy az uniós támogatás kizárólag akkor bizonyulhat hatékornak, ha a Száhel-övezet G5-országi részéről olyan jelentős erőfeszítésekkel párosulnak, amelyek a régió egészében célozzák a kormányzás, a fejlődés és a biztonság javítását. Az EU továbbra is szorosan figyelemmel fogja kísérni a helyzetet, és – mindenekelőtt a 2019 júliusában Ouagadougou-ban tartandó, a Száhel-övezet G5-országi és a főképvisező közötti éves miniszteri találkozó előkészítésének keretében – a konkrét előrelépések fényében adott esetben meghatározza a folyamatban lévő fellépések végrehajtása tekintetében szükséges kiigazításokat.
-